

Til Kunnskapsdepartementet

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon 21 02 34 00
Besøksadresse Tullins gate 2
Kontingentkonto 8380 08 68621
Bankkonto annet 8380 08 68605
post@forskerforbundet.no
www.forskerforbundet.no
Foretaksnr 971 422 505

Deres ref:

Vår ref: 155646/1

Vår dato: 01.11.2016

Forskerforbundets høringsinnspill til NOU 2016:7 Norge i omstilling - karriereveiledning for individ og samfunn

Forskerforbundet viser til Kunnskapsdepartementets brev av 22.07.2016. Vi takker for anledningen til å gi innspill til NOU 2016:7 Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn. Forskerforbundets innspill er i hovedsak begrenset til kapittel 10 «Karriereveiledning i universiteter og høyskoler».

Innledende kommentarer

Kunnskapsdepartementet ber i høringen særskilt om innspill til forslagene som knytter seg til et helhetlig system for livslang karriereveiledning. Utdannings- og yrkesvalg er vesentlig for den enkelte og for samfunnet. Det er økende oppmerksomhet på samfunnets kompetansebehov og utdanningenes relevans for arbeids- og næringsliv. At unge og voksne velger utdanninger som gir gode jobbmuligheter er viktig. Samtidig vet ingen eksakt hva framtidige behov vil bli. Forskerforbundet er opptatt av bredde og mangfold i høyere utdanning, og støtter forslaget om å etablere et nettbasert karriereveiledningstilbud med nøytral og kvalitetssikret informasjon om utdanningsvalg og karrieremuligheter.

Forskerforbundet mener rapporten trekker opp viktige perspektiver knyttet til karriereveiledning i universiteter og høyskoler. Gjennomgangen av status på området viser at det er stor variasjon i hva institusjonene tilbyr studentene og i hvordan dette er organisert på de ulike institusjonene. Samtidig indikerer kunnskap om frafall og gjennomføring i høyere utdanning at nettopp bedre tilgang til karriereveiledning er av stor betydning – både i forkant av, underveis og ved avslutningen av et studieløp. Forskerforbundet støtter derfor anbefalingen om at Kunnskapsdepartementet definerer en tydeligere forventning om at alle utdanningsinstitusjoner tilbyr gode karriereveiledningstjenester til alle studenter. Vi er også enige i at det er behov for tydeligere kompetansekrav tilknyttet tjenesten.

Alt i alt drøfter og foreslår utvalget en rekke tiltak for å styrke karriereveiledningen i UH-sektoren. Samtidig påpekes det at det finnes lite forskning på karriereveiledning i høyere utdanning i Norge. Forskerforbundet støtter derfor at departementet initierer en styrking av kunnskapsgrunnlaget på området. Mer forskningsbasert kunnskap, om eksempelvis studentenes behov for og utbytte av veiledning og

karrierelæring, er nødvendig for å kunne utvikle og implementere hensiktsmessige tiltak. Tilsvarende må en utredning av hvorvidt institusjonsakkreditering som høyskole og universitet skal forutsette at institusjonen gir studentene mulighet for et tilstrekkelig karriereveiledningstilbud, bygge på solid kunnskap om hva *tilstrekkelig* er før det eventuelt kan inngå som et akkrediteringskriterium.

Tilgang og organisering

Flere av institusjonene i UH-sektoren har en flercampus-modell, hvor karrieretjenesten er lagt til hovedcampus. Å samle kompetansen på området i et større fagmiljø er viktig for kvaliteten i tilbudet. I tillegg kan det være økonomiske og administrative hensyn som gjør at karrieretjenesten konsentreres rundt et hovedkontor. Konsekvensen er likevel at studentene ved institusjonen får ulik mulighet for veiledning. Forskerforbundet støtter i prinsippet utvalget i at tilbudet bør være mest mulig likeverdig for studentene. Vi mener forslagene om nettbaserte karriereveiledningstjenester vil kompensere for noen av de utfordringene som følger av stor geografisk avstand mellom studiestedene. Samtidig vil studentene i mange tilfeller ha behov for konkrete veiledningssamtaler eller ønske om å delta på kurs e.l. som tjenesten tilbyr. Det er også viktig at karrieretjenesten har god kunnskap om alle de ulike studietilbudene som finnes ved institusjonen, slik at tilbudet kan tilpasses de ulike fagretningene den skal betjene. Forskerforbundet er derfor enig med utvalget i at institusjonene bør vurdere å tilby en fleksibel og/eller ambulerende karriereveiledningstjeneste som sikrer eksempelvis faste kurs eller andre strukturerte og planlagte aktiviteter ved de mindre campusene. Hvordan dette best løses og organiseres, bør imidlertid være opp til den enkelte institusjon.

Samarbeid og kvalitet

Utvalget peker på behov for en gjennomgang av grenseflatene mellom studieveiledere, karriereveiledere, vitenskapelig ansatte og administrativt ansatte. Forskerforbundet mener at rolleavklaring og samarbeid mellom karriereveiledere og studieveiledere er særlig viktig. Førstnevnte forventes å ha bred kompetanse på utdanningsmuligheter og helhetlig veiledningskompetanse. Studieveiledere gir på sin side studiespesifikk informasjon og sitter på nøkkelukunnskap knyttet til valg av emner og oppbygging av en grad. For studentene er det viktig å ha god informasjon om hvem som kan hjelpe med hva. Et godt tilbud forutsetter også at institusjonene har ressurser til å tilby kvalitativt gode støttetjenester, i nært samarbeid med de vitenskapelig ansatte.

Generelt tyder utredningen på at det er behov for å styrke karriereveiledningens plass og rolle i høyere utdanning. Institusjonsledelsen må her ta et overordnet ansvar, og blant annet vurdere hvilke funksjoner karriereveiledningen skal og bør fylle. Forskerforbundet mener at de ulike karrieresentrene ved institusjonene kan spille en viktig rolle når det gjelder etablering av gode samarbeidsordninger med arbeids- og næringsliv, herunder utvikling av ulike hospiterings- eller praksisordninger. Også det må skje i nært samarbeid med vitenskapelig ansatte og ledelsen ved institusjonene.

Et godt læringsmiljø er en vesentlig kvalitetsfaktor og viktig for den enkeltes mulighet til å lykkes. Flere av utvalgets forslag berører det helhetlige tilbudet som møter studenter i høyere utdanning. En styrking av karriereveiledningen må derfor sees i sammenheng med andre kvalitetsfremmende tiltak. Forskerforbundet mener dermed at utredningen må sees i sammenheng med den kommende kvalitetsmeldingen for høyere utdanning og de tiltak som foreslås der. Tilsvarende bør forslaget om at karriereveiledning i større grad integreres i de ulike

studieprogrammene, eksempelvis ved å utvikle obligatoriske kurs, bygge på grundigere kunnskap om studentenes faktiske behov.

Karriereveiledning - også for doktorgradskandidater

Utredningen kan tyde på at doktorgradskandidater i for liten grad sees som en målgruppe for de karrieretjenestene som finnes ved institusjonene i dag. Generelt mener Forskerforbundet at det er en svakhet ved utredningen at behov for karriereveiledning tilknyttet studier på doktorgradsnivå ikke adresseres spesifikt. Norge står overfor store samfunnsutfordringer som må løses gjennom forskning og innovasjon. Vi vet at etterspørselen etter forskerkompetanse er økende, og at det innen flere fagområder er store rekrutteringsbehov. Eksempelvis påpekte Produktivitetskommisjonen at andelen i Norge med utdanning på master- og doktorgradsnivå er lav sammenlignet med en rekke andre land, og at norsk konkurransekraft og omstillingsevne er avhengig av flere høyt kompetente arbeidstakere.

Forskerforbundet mener karriereveiledningstjenester i høyere utdanning må bidra til å synliggjøre betydningen og verdien av forskerutdanning, samt hvilke ulike karrieremuligheter den åpner for – både i og utenfor academia. Svært mange av de som tar doktorgrad kommer sannsynligvis ikke til å gjøre karriere i en tradisjonell forskerstilling, og de fleste er godt kjent med at det er hard konkurransen om de faste vitenskapelige stillingene. Evalueringen av forskerutdanningen (NIFU 2012) viste at doktorgradskandidatene ikke får tilstrekkelig veiledning om yrkesmuligheter i andre sektorer, og at institusjonen i for liten grad har jobbet systematisk med å forene krav om høy vitenskapelig kvalitet med ekstern relevans. Det er viktig at doktorgradskandidatene både får et realistisk bilde av fremtidige karrieremuligheter og bistand i å synliggjøre den generiske kompetansen utdanning på dette nivået gir. Forskerforbundet mener karriereveiledningstjenester i universiteter og høyskoler, i samarbeid med fagmiljøene, kan og bør spille en viktig rolle i dette arbeidet.

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Petter Aaslestad
Leder

Hilde Gunn Avløyp
Generalsekretær